

novoles

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA LESNEGA KOMBINATA "NOVOLES" STRAŽA PRI NOVEM MESTU

Izid volitev

Konec leta 1975 je potekel mandat vsem organom upravljanja v TOZD in DSSS kakor tudi organom upravljanja v delovni organizaciji. Zato je DS DO na seji 28. aprila 1976 razpisal volitve v vse organe upravljanja. Takoj po razpisu so se začele priprave za izvedbo. IO OOS so predlagali kandidate za vse organe zborom delavcev, ki so sprejeli kandidatne liste. Izvoljene so bile volilne komisije in volilni odbori, katerih naloga je bila zakonita izvedba volitev. 5. 4. 1976 smo volili organe, ki se po statutu in drugih samoupravnih aktih volijo neposredno s tajnim glasovanjem. Ta dan smo izvolili delegate za DS DO in odbor za samoupravno delavsko kontrolo DO, TOZD in OSDK TOZD.

Izid volitev je po posameznih TOZD takle:

TOZD TDP:

DS TOZD TDP šteje 21 delegatov. Izvoljeni so bili: 1. Hočev var Slavko, 2. Kastelic Jože, 3. Henigman Jože, 4. Jakše Ivan, 5. Blatnik Janez, 6. Hrovat Jožica, 7. Bukovec Ana, 8. Fifolt Silvo, 9. Vidmar Nada, 10. Grum Jožica, 11. Nose Magda, 12. Dular Danica, 13. Fabjan Jože, 14. Zanan Dušan, 15. Kramaršič Tone, 16. Muren Albin, 17. Urbančič Marija, 18. Počrvina Alojz, 19. Ivanetič Marija, 20. Kulovec Alenka, 21. Mervar Marija.

V odbor za samoupravno delavsko kontrolo, ki šteje 3 delegate, so bili izvoljeni: 1. Kum Dane, 2. Povše Jože, 3. Hrovat Slavko.

TOZD TVP

DS TOZD TVP šteje 17 delegatov. Vanj so bili izvoljeni: 1. Mojstrovich Darko, 2. Mervar Edi, 3. Mervar Franc, 4. Faleskini Brane, 5. Povše Albin, 6. Fabjan Janez, 7. Koncilija Karel, 8. Gorše Alojz, 9. Medic Jože, 10. Boh Minka, 11. Bobnar Matija, 12. Mervar Ivanka, 13. Medic Ivan, 14. Kramaršič Silva, 15. Dulc Anton, 16. Petan Franc, 17. Novinec Franc.

V odbor za samoupravno delavsko kontrolo so bili izvoljeni: 1. Kramaršič Jože, 2. Vidmajer Alojz, 3. Vidmar Vinko.

TOZD TSP

DS TOZD TSP šteje 15 delegatov. Vanj so bili izvoljeni: 1. Darovec Justi, 2. Makovec Jože, 3. Novinec Janez, 4. Novak Franc, 5. Rozman Alojz, 6. Oblak Ivanka, 7. Pavlič Jože, 8. Počrvina Jože, 9. Kumelj Anton, 10. Samida Albin, 11. Lavrič Jože, 12. Špringer Alojz, 13. Jaklič Marija, 14. Legan Miha, 15. Longar Stane.

V odbor za samoupravno delavsko kontrolo TOZD so bili

izvoljeni: 1. Gorenčič Anton, 2. Rolih Ivan, 3. Bedek Franc.

TOZD TPP

DS TOZD TPP šteje 11 delegatov. Vanj so bili izvoljeni: 1. Adamlje Janez, 2. Brulc Milka, 3. Kastelic Milena, 4. Kastelic Jože, 5. Kavšek Stanka, 6. Kralj Janez, 7. Strmole Rafko, 8. Arubvadič Pavo, 9. Golobič Martin, 10. Henigman Peter, 11. Turk Jože.

V odbor za samoupravno delavsko kontrolo TOZD so bili izvoljeni: 1. Hrovat Mirko, 2. Burja Josip, 3. Jakše Janez.

TOZD Žaga Straža

DS TOZD Žaga Straža šteje 11 delegatov. Izvoljeni so bili: 1. Bradač Ivan, 2. Bedek Štefan, 3. Kočman Jože, 4. Bradač Jože, 5. Boh Jože, 6. Gorše Slavko, 7. Avguštin Alojz, 8. Jerman Jože, 9. Legan Marija, 10. Drab Cveto, 11. Zupančič Alojz.

V odbor za samoupravno delavsko kontrolo TOZD so bili izvoljeni: 1. Anžlin Leopold, 2. Pavlin Martin, 3. Zadravec Franc.

TOZD TPI

DS TOZD TPI šteje 7 delegatov. Izvoljeni so bili: 1. Bukovec Stane, 2. Fink Jože, 3. Grm Edvard, 4. Kralj Domine, 5. Zupančič Franc, 6. Novak Olga, 7. Vidmar Albin.

V odbor za samoupravno delavsko kontrolo so bili izvoljeni: 1. Grabnar Jože, 2. Krušič Franc, 3. Oberstar Darinka.

TOZD TAP

V TOZD TAP so bile volitve v konstituiranju tega TOZD 2. 2. 1976, zato je DS sprejel sklep, da se podaljša mandat vsem organom tega TOZD za naslednjo mandatno dobo.

DS TOZD TAP šteje 9 delegatov. Izvoljeni so bili: 1. Zu-

pančič Alojz, 2. Gabrijel Cecilija, 3. Štamcar Franc, 4. Hočev var Janez, 5. Petelin Viljemka, 6. Gorenc Frančiška, 7. Brodnik Franc, 8. Taferner Albin, 9. Sitar Cveto.

V odbor za samoupravno delavsko kontrolo so bili izvoljeni: 1. Slak Ignac, 2. Gorenčič Anica, 3. Smolič Avguštin.

TOZD Sigmat

DS TOZD Sigmat šteje 9 delegatov. Izvoljeni so bili: 1. Bokalič Ivan, 2. Čerin Stane, 3. Koren Franc, 4. Lipar Slavko, 5. Lubi Janko, 6. Primc Slavko, 7. Švajger Alojz, 8. Šuštaršič Janez, 9. Žibert Alojz.

V odbor za samoupravno delavsko kontrolo so bili izvoljeni: 1. Kadivnik Lado, 2. Dular Jože, 3. Fabjan Franc.

TOZD TES

DS TOZD TES šteje 11 delegatov. Izvoljeni so bili: 1. Avsenik Niko, 2. Medic Drago, 3. Bukovec Veno, 4. Bukovec Štefan, 5. Ovník Milan, 6. Fink Marjan, 7. Hočev var Jože, 8. Kulovec Ivan, 9. Smolič Stane, 10. Turk Jože — kuhinja, 11. Turk Jože — elektro.

V odbor za samoupravno delavsko kontrolo so bili izvoljeni: 1. Tisovec Franc, 2. Krštinc Dušan, 3. Špelko Slavko.

DSSS

DSSS šteje 9 delegatov. Izvoljeni so bili: 1. Dular Zdene, 2. Pirc Jože, 3. Novinec Vesna, 4. Pirc Metod, 5. Tavčar Janez, 6. Furlan Majda, 7. Faleskini Slavka, 8. Kregar Slavko, 9. Jakše Ivica.

V odbor za samoupravno delavsko kontrolo DSSS so bili izvoljeni: 1. Peterlin Zvone, 2. Pureber Franc, 3. Makuc Marjana.

DS DO sestavljajo delegacije vseh TOZD. Vsaka delegacija ima 5 članov in 1 namestnika. V DS bodo to mandatno dobo zastopali:

TOZD TDP

1. Kastelic Jože, 2. Hrovat Janez, 3. Černič Mirko, 4. Rebolj Andrej, 5. Cujnik Majda, 6. Mervar Marija (namestnik).

TOZD TVP

1. Faleskini Brane, 2. Mojstrovich Darko, 3. Avguštin Jože, 4. Šenica Jože, 5. Šenica Darinka, 6. Rozman Dragica (namestnik).

TOZD TSP

1. Brus Ciril, 2. Jeriček Jože, 3. Lukan Karel, 4. Šporar Jože, 5. Petrovič Brane, 6. Kulovec Ivan (namestnik).

Nadaljevanje na zadnji strani

Prisrčen stisk roke, stari predsednik delavskega sveta Miloš Jevšček čestita novemu predsedniku Slavku Vidmarju na izvolitvi.

Komunisti ocenili svoje delo

Na letni konferenci so tudi sprejeli nove člane ZK. Na sliki Jadran Šnidaršič čestita novemu članu.

Letošnja letna konferenca organizacije Zveze komunistov v Novolesu je bila v znamenju poglobljenih razprav o delovanju komunistov na družbenopolitičnem in gospodarskem področju. V obširni diskusiji je bil govor tudi o potrebi širšega sodelovanja s sindikatom in mladino.

Komunisti so preanalizirali obdobje, v katerem se je ogromno zgodilo v Novolesu. To je obdobje, ki zajema čas od podpisovanja samoupravnega sporazuma o združitvi do danes. „Danes lahko trdimo“, je povedal v referatu Jadran Šnidaršič, „da smo se izredno dobro samoupravno organizirali, vsaj glede formiranja osnovnih organizacij združenega dela. Nobelega dvoma ni več, da je temeljna organizacija združenega dela tista organizacijska tvorba, ki najbolj ustreza delavcem.“ Obdobje med dvema konferenca ma je bilo v znamenju uresničevanja samoupravnega sistema. „Ne srečujemo se več samo s samoupravno organiziranostjo v okviru delovne organizacije, temveč se poglobljamo tudi v širšo samoupravno organiziranost, ki zajema celotno družbo in uresničuje ustavna načela na principu delegatskega sistema. Temu vprašanju, vprašanju delegatskega sistema, je treba posvetiti izredno pozornost. O tem so komunisti veliko govorili na svoji letni seji. Še vedno premalo krožijo informacije, še vedno se delegati premalo konzultirajo z bazo in zlasti je premalo tako imenovane povratne informacije. Premalo vemo, kaj se je odločalo v SIS. Včasih nas ne zadovoljuje niti udeležba delegatov in delegacij. Skratka temu vprašanju bo gotovo treba posvetiti veliko več pozornosti.

Veliko se je govorilo tudi o stabilizaciji. Stabilizacijski ukrepi so imeli velik pomen za Novoles. Ti ukrepi niso bili vedno prezentirani pod imenom stabilizacija. Surovinska, monetarna in tržna problematika se pojavlja enkrat v eni, drugič v drugi TOZD. In v tem boju, kako premagati težave, so komunisti bili vedno v prvih vrstah. Ni majhna zasluga komunistov, da so ti ukrepi dali pozitivne sadove. V tem boju za stabilnejši jutri se je pokazala izredna solidarnost vseh delavcev Novolesa in to je dejstvo, na katerega smo ponosni vsi.

Integracijska vprašanja v SOZD Uniles in odnosi Gozdno gospodarsko Novoles so bili tudi na dnevnem redu. Na relaciji Novoles — Uniles je bilo narejeno dokaj malo. Uniles je bil šele pred nedavnim registriran. Prihaja obdobje, kakor so ga označili tudi na sekretariatu SOZD Uniles: „obdobje strokovnega in političnega dela“.

O povezovanju gozdnega gospodarstva in Novolesa se je razpravljalo na skupni seji sveta ZK GG in sekretariata Novoles. Na tej seji je bilo ugotovljeno, da je še vrsta nerešenih vprašanj. Zato so bile imenovane delovne grupe, ki naj bi dale predloge za obliko povezovanja. To problematiko je obravnaval tudi medobčinski svet ZK Novo

mesto in obvezal komuniste, da k temu problemu pristopijo bolj aktivno in bolj organizirano.

Na področju kadrovanja je Zveza komunistov v Novolesu naredila veliko. Število članov se je povečalo trikratno, vendar je še vedno premajhno v primerjavi s številom delavcev v Novolesu. Izreden vpliv na povečanje članstva je imela nova organiziranost, saj je z novo organiziranostjo osnovna organizacija dosegla osnovni idejni smoter. „Dogovorili smo se, da mora biti delovanje komunistov široko, aktivno in da komunisti v svojem delu pritegnejo še ostale družbenopolitične organizacije in samoupravne organe. Najbolj pa je potrebno redno in sprotno odpravljanje problemov skupaj s sindikatom in drugimi družbenopolitičnimi organizacijami v temeljni organizaciji združenega dela.

V letu 1975 so imeli komunisti v Novolesu ciklus predavanj, ki so vsem komunistom bila v izredno pomoč. Ta ciklus se bo nadaljeval tudi v letošnjem letu. Vredno je omeniti da so OO dobile tudi marksistično literaturo, tako da bo idejno izobraževanje lažje.

Izredno zanimiva je bila tudi razprava o referatu sekretarja Šnidaršiča. Vprašanja, o katerih se je največ govorilo, so bila: stabilizacija, gospodarjenje, medsebojni odnosi, delo sindikata in mladine itd. Na začetku seje so bili v članstvo sprejeti novi člani. Novih članov, ki so jih sprejeli v ZK, je bilo 10. Na koncu so izvolili svet Zveze komunistov Novoles, v katerega so bili izvoljeni: Bojan Bencik, Slavko Damjanović, Franc Redek, Dušan Jovanović, Boris Vovk, Jože Pavlin, Ivan Aš, Petar Matešič, Marjan Grabnar, Jadran Šnidaršič, Jože Koporc, Domine Avguštin, Janez Adamlje, Milen Magnik in Franc Bukovec.

Titova štafeta

Torek, enajsti maj bo zapisan z velikimi črkami v zgodovini Novolesa. Tega dne smo zjutraj ob 7.40 sprejeli v našem, tovarniškem krogu prvič Titovo štafeto. Pozdravno pismo tovarišu Titu je prebral predsednik KO OO ZSMS Novoles Drago Krštinc. Nato so dijaki OŠ Vavta vas priredili krajši program in štafeta je odšla v Novo mesto, Trebnje in isti dan prispela v Maribor.

Mladina Novolesa je poslala tov. Titu naslednje pismo:

„Dragi Tovariš Tito, danes, 11. maja, smo prvič v povojnem času, se pravi v času naše socialistične domovine, dobili to veliko čast, da sprejemamo tvojo štafeto tudi v našem podjetju.

Ob tvojem 84. rojstnem dnevu ti želimo mnogo sreče in

še veliko let vodenja domovine, kajti pod tvojim vodstvom je naša domovina dobila velik ugled v svetu.

Dragi tovariš Tito, mi smo tvoja mladina, mi smo tvoji vdani borci, mi smo se in se vedno bomo borili za samoupravljanje, socializem, za bratstvo in enotnost naših narodov in narodnosti za neuvrščenost. Zavedamo se da mladina ni imela vedno takšnih pogojev niti za delo niti za šolanje, kot jih imamo danes. Mi to imamo in vemo, da generacije, ki bodo prišle za nami, bodo imele še več.

Na koncu ti želimo še enkrat srečno in dolgo življenje, da bi bil vedno zdrav in vesel.

MI SMO TITOV, TITO JE NAŠ!“

D. KRŠTINC

Nad vse svečano so mladinci sprejeli štafeto na vhodu v tovarno.

Pred nami je zakon o združenem delu

NA PODLAGI NOVE USTAVE, ŽE OD NJENE UVELJAVITVE SEM, URESNIČUJEMO DRUŽBENO PREOBRAZBO, KI JE SAMO NADALJNA STOPNJA NA POTI URESNIČEVANJA OSVOBODITVE DELA IN DELOVNEGA ČLOVEKA.

UPRAVLJANJE V IMENU DELAVCA SE PREOBRAŽA V NEPOSREDNO UPRAVLJANJE DELAVCEV SAMIH.

NOVI ZAKON — NOV KORAK V REVOLUCIONARNI DRUŽBENI PREOBRAZBI, UTEMELJEN V IZKUŠNJAH, KI SMO SI JIH PRIDOBILI V SEDANJEM RAZVOJU SOCIALISTIČNIH SAMOUPRAVNIH ODNOSOV.

Živimo v obdobju, ki ga upravičeno štejemo za revolucionarno, saj na osnovi novih ustav (zvezne in republiških) iz leta 1974. razvijamo in utrjujemo v našem sistemu samoupravljanja in združenega dela vodilno vlogo delavskega razreda in vseh delovnih ljudi pri utrjevanju medsebojnih pravic in odgovornosti, ki so pogoj za njihovo enakopravnost v medsebojnih razmerjih in njihove svobode v delu in družbi.

Zasnovali in zgradili smo sistem socialističnega združenega dela, ki se ob svojem nastajanju in razvoju uspešno spoprijema z nekaterimi protislovji sodobne socialistične družbe. Ta protislovja se na eni strani pojavljajo v stališčih pristavev obnovitve prevlade državnega aparata, na drugi strani pa v posamičnih mnenjih, da delavci (razen seveda visoko šolanih in zato izbranih) nimajo sposobnosti, da bi upravljali in odločali o družbenih zadevah. Gre torej za pojav etatizma in biro- oziroma tehokratizma. Vendar pa naša vsakdanja praksa kaže, da imajo naši delavci potrebno moč, da se borijo proti tem negativnim vplivom in uspešno gradijo temelje našega samoupravljanja. Vse to pa lahko seveda počno zato, ker so družbenoekonomsko in politično organizirani, ker so prek Zveze komunistov, Socialistične zveze delovnega ljudstva in sindikatov družbenopolitični dejavnik, ker so oblast.

Skozi vse dosedanje gibanje in boj delavskega razreda v svetu je vodilna misel osvoboditve delavcev oziroma dela, t.j. ustvariti takšno družbo in odnose v njej, da bo delavec tudi sam odločal o rezultatih svojega dela, da bo sam proizvajal in tudi upravljal. Ta zamisel se uresničuje, izvaja, pogloblja in razvija edinole v naši socialistični družbi in odločilen mejnik v tem procesu je prav novi zakon o združenem delu, ki je zdaj pred nami, da o njem spregovorimo, damo nanj svoje pripombe in ga nato tudi sprejmemo.

Zakon je torej v javni razpravi in naša dolžnost je, da ob obravnavi in proučevanju njegovega osnutka pregledamo naše delo, proučimo odnose v našem delu in se zavzamemo za nadaljnje razvijanje in dograditev temeljev naše samoupravljalvske prakse in za preverjanje rešitev, ki nam jih novi zakon ponuja. Gre torej za pomembno revolucionarno akcijo vseh nas, gre za uveljavitev načela, ki ga je zapisal naš veliki Cankar, zgodovinske zahteve delovnega človeka, da si bo narod pisal sodbo sam. In to sodbo si pišemo zdaj!

Združeno delo je stopnja v zgodovinskem razvoju sociali-

stične družbe, pojavlja pa se kot rezultat razvoja proizvodilnih sil. Združeno delo pomeni torej objektivno zakonitost v razvoju družbe, ki vse bolj podružblja človekovo delo in terja, da je delo vse bolj medsebojno povezano, pogojeno in odvisno, znotraj njega pa poteka nadaljnje združevanje in povezovanje. Pri tem sploh ne obstaja vprašanje ali združevanje ali ne, temveč le vprašanje, na kakšni osnovi uresničiti združevanje dela in sredstev, na kakšni osnovi naj slonijo odnosi v združenih in medsebojno povezanih delih združenega dela, ki so organizirani kot samostojne organizacije združenega dela.

V naši družbeni skupnosti temelji združeno delo na družbeni lastnini. Novi zakon pa opredeljuje družbeno lastnino kot sistem odnosov med ljudmi, ne pa kot odnos med človekom in stvarjo (kot smo lastnino opredeljevali doslej). Družbena lastnina je lastnina vseh, ki delajo, s tem pa tudi lastnina vsakega posameznega delovnega človeka, kateremu zagotavlja pravico do dela na družbenih sredstvih in vse ostale pravice, ki so z njo povezane. Sem sodi tudi pravica do prisvajanja sredstev za osebno in skupno porabo po delu pod enakimi in

enakopravnimi pogoji z drugimi delavci.

Naš novi zakon o združenem delu pomeni nadaljevanje naše socialistične revolucije in razvoja našega socialističnega samoupravljanja. Hkrati pa je tudi osnova za nadaljnji razvoj teh odnosov, ki pa niso odvisni samo od tega zakona, temveč od številnih materialnih in subjektivnih, notranjih in zunanjih pogojev, v katerih se razvija naša samoupravna družba.

Zakon odpira našim delovnim ljudem in vodilnim socialističnim silam na čelu z Zvezo komunistov jasnejšo bodočnost in daje močno orožje v boju za nadaljnji napredek demokratične in samoupravne družbe. Zavrača namreč zgrešeno zamisel o nujnosti državne lastnine, naj bi samo država lahko centralistično usklajevala in načrtovala družbeni razvoj, in o strokovnem aparatu v združenem delu, ki naj bi bil edini sposoben razpolagati z družbenimi sredstvi. Sicer pa je takšno pojmovanje zavrgla že naša dosedanja samoupravljalvska praksa. In tako zakon izhaja s stališča (in tudi omogoča), da delavec v združenem delu postane družbeni nosilec dela in upravljanja ter gospodarjenja s pogoji in rezultati dela.

(Se nadaljuje.)

Zakon o združenem delu posveča izredno pozornost delegatskemu sistemu.

Posojilo za ceste v SRS

Republiška skupnost za ceste je 29. marca letos objavila poziv za vpis posojila za novogradnje, rekonstrukcije in modernizacije magistralnih in regionalnih cest v obdobju od 1976. do 1980. leta na območju Socialistične republike Slovenije.

Zakaj se je republiška skupnost odločila za to akcijo? Vsi, ki se vozimo po cestah, dobro vemo, kakšne so te ceste. Takšne, kakršne so zadoščale za promet pred dvajsetimi leti, le da se število avtomobilov vsako leto na njih poveča. Zaradi takega stanja vozišč trpimo kot družba in kot posamezniki ogromno materialno škodo. Še večja izguba so življenja. Na novomeškem območju to občutimo nemara še bolj kot drugod v Sloveniji. Prav zato se je republiška skupnost odločila, da razpiše posojilo, s katerim bo modernizirala ceste na vseh območjih naše republike.

ZA KAKŠNE NAMENE BO DENAR?

Sredstva, ki bodo zbrana s prodajo obveznic, bodo porabljena kot dodaten vir za financiranje novih gradenj, rekonstrukcij in modernizacij magistralnih in regionalnih cest. Po tem načrtu bo v naši republiki:

- moderniziranih 728 km makadamskih cest,
- ojačanih 601 km moderniziranih cest,
- rekonstruiranih 216 km cest,
- zgrajenih 117 km novih cest, od tega 36 km avtomobilskih cest,
- zgrajeno 22 cestnih mostov,
- zgrajenih več podpornih zidov, obcestnih počivališč, zavarovanj železniških prehodov in odpravljenih več „črnih točk“.

Kakšni pa so cilji omenjenega srednjeročnega načrta?

Dokončati je treba začeto modernizacijo in rekonstrukcijo cest, ki je bila začeta v obdobju 1971–1975.

Za gradnjo, modernizacijo in rekonstrukcijo cest je določena vrednost del na osnovi prometnih vrednosti, gradbene vrednosti in vrednosti ravnosti vozne površine cest.

Pri gradnjah in modernizacijah cest je upoštevana potreba po mednarodnih cestno-prometnih povezavah.

Na območju vsake občine mora biti do konca srednjeročnega obdobja leta 1980 moderniziranih najmanj 50 % regionalnih cest.

Za hitrejšo modernizacijo cest na manj razvitih območjih in na manj razvitih mejnih območjih se namenja 29 % vseh finančnih sredstev, predvidenih za modernizacijo in rekonstrukcijo regionalnih cest celotnega območja SR Slovenije.

S temi ukrepi bo povečana prometna varnost uporabnikov cest.

Nove gradnje

Za nove gradnje je v programu predvidenih 3.684 milijono

nov dinarjev, ki so razdeljeni na tele dele:

dograditev ceste Arja vas – Hoče z obvoznico Žalec, obalna cesta v skladu s predvidenim družbenim dogovorom o sofinanciranju; mejni prehod Vrtojba s priključno cesto v dolžini 2 km; avtomobilska cesta Ljubljana – Vrhnika v dolžini 12,8 km; mejni prehod Šentilj in predor Karavanke (pripravljalna dela);

nerazporejena sredstva bodo razporejena na osnovi študije o upravičenosti za ceste: Ljubljana – Kranj, Ljubljana – Višnja gora ali za gradnjo pasov za počasen promet na odseku Ljubljana – Novo mesto, Ljubljana – Celje, predor Karavanke, Razdrto – Senožeče, Sela – Nova Gorica in Šentilj – Pesnica.

Objekti – mostovi: prednost imajo mostovi, ki niso bili zgrajeni v obdobju 1971–1975. Tu je predvidena tudi soudeležba občin: Šentjakob, Trbovlje, Tacen, Radeče, Novo mesto in še nekaterih.

Obveznice z 10 % obresti

Sredstva, ki bodo zbrana s posojilom, bodo kot dodatni vir pomagala premostiti primanjkljaj v finančnih sredstvih prva tri leta srednjeročnega obdobja. V tem obdobju bo treba namreč najprej dokončati dela, ki so bila začeta že v obdobju 1971–1975. Tako bo treba dokončati gradnjo ceste Hoče – Arja vas, začeti gradnjo odseka avtomobilske ceste Ljubljana – Vrhnika itd.

Obveznice za posojilo bodo izdane v apoenih ali vrednostnih papirjih z vrednostjo po 100, 500, 1.000 in 10.000 din v skupni vrednosti 900 milijonov dinarjev. Obveznice bodo obrestovane po 10 % obrestni meri. Obresti se bodo obračunavale in plačevale za nazaj obenem z glavnico. Pri tem bodo veljala tale določila o obrestih: za vplačane zneske posojila od 1. 5. 1976 do 31. 12. 1976 bodo

tekale obresti od 1. 1. 1977 naprej (to bo 1. serija obveznic), za vplačane zneske posojila od 1. 1. 1977 do 30. 6. 1977 bodo tekale obresti od 1. 7. 1977, za vplačane zneske posojila od 1. 7. 1977 do 31. 12. 1977 bodo tekale obresti od 1. 1. 1978 naprej, za vplačane zneske posojila od 1. 1. 1978 do 30. 6. 1978 bodo tekale obresti od 1. 7. 1978 naprej in za vplačane zneske posojila od 1. 7. 1978 do 31. 12. 1978 bodo tekale obresti od 1. 1. 1979 naprej.

KAJ SE BO GRADILO S TEM DENARJEM V OBČINI NOVO MESTO?

	dolžine v km	vrednost del v 000 din
Magistralne ceste		
Dodatna sredstva za gradnjo povezovalne ceste pri novem mostu preko Krke (poleg sredstev iz plana 1971–75 ter prispevkov TOZD in občine)		46.000
Rekonstrukcija priključka Mačkovec – križišče pri novem mostu v Ločni	1,9	5.900
Ojačitve in manjše rekonstrukcije na cesti Novo mesto – Metlika	8,1	20.900
Ojačitve na cesti Ljubljana – Zagreb	8,8	13.300
Skupaj magistralne ceste		86.100
Regionalne ceste		
Rekonstrukcija ceste Podturn – Črmošnjice	8,6	27.300
Novo mesto – Mirna peč – Trebnje	6,8	8.400
Družinska vas – Šmarjeta – Mokronog	9,3	11.200
Vavta vas – Novo mesto (vključno z rekonstrukcijo Partizanske ceste in gradnjo podvoza pod žel. progo. Skupni vrednostni obseg del bo večji, ker je po medsebojni pogodbi predvidena še soudeležba občine.)	10,1	31.400
Ojačitve na cesti Soteska – Žužemberk – Krka	11,5	16.200
Škocjan – Dobruška vas	1,4	2.000
Skupaj regionalne ceste		96.500
Skupaj magistralne in regionalne ceste		182.600

Socialistična republika Slovenija je prevzela obveznost, da bo imetnikom obveznic izplačala vse obveznosti iz dospelih obveznic, če teh obveznic ne bi izplačala republiška skupnost za ceste.

Kdo bo vplačal posojilo

Posojilo bodo lahko vplačevali delovni ljudje in občani (tako imenovane fizične osebe). Fizične osebe bodo lahko vplačale posojilo naenkrat ali v največ 24 mesečnih obrokih.

Občani, zaposleni v organizacijah združenega dela, bi po predlogu vpisali posojilo v višini najmanj 50 % od izplačenega neto osebnega dohodka v mesecu januarju l. 1976.

Temeljne organizacije združenega dela bodo vpisale poso-

jilo v višini 4 % od izločenih sredstev za poslovni sklad po zaključnem računu za leto 1975.

Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev niso prišle v načrt 1976–80 nekatere druge ceste, za katere menimo, da bi morale biti čimprej asfaltirane. Tako je po načrtu predvideno asfaltiranje ceste Dvor – Kočevje le na območju kočevske občine (zaradi zelo majhnega deleža moderniziranih cest v tej občini), neasfaltirani bodo ostali še nekateri krajši odseki regional-

nih cest, prav tako v tem načrtu ni predvidenih sredstev za rekonstrukcijo celotne Ceste herojev v Novem mestu, ki ima značaj magistralne ceste.

Presežek sredstev, ki bo zbran s posojilom, bo porabljen na območju tiste občine, kjer bo vpisan. V našem skupnem interesu je, da zberemo več sredstev, s katerimi bomo prej uredili še druge ceste, ki niso vključene v načrt.

Po končanem vpisu obveznic posojila, ko bomo vedeli, s kakšnimi finančnimi sredstvi bomo razpolagali, bo možno v okviru presežkov dopolniti načrt gradnje in modernizacije cest v obdobju 1976–80. Posebej pa bo obravnavan program modernizacije lokalnih cest v občini, ki v tem načrtu niso obravnavane.

Franci Šali, član predsedstva IK CK ZKS, govori na Drganjih selih.

V povojnem času, še posebno v zadnjih dveh desetletjih, se je ne le v Jugoslaviji oziroma v republiki in občini, ampak tudi v naši krajevni skupnosti marsikaj močno spremenilo. Iz pretežno kmečke pokrajine se je KS razvila v delavsko središče z moderno industrijo in razvito prometno in kmetijsko dejavnostjo ter vedno bolj živahnim kulturnim in športnim življenjem ljudi, še posebno mladine, ki vnaša v tovarne in naselja ustvarjalno iniciativo, porojeno iz notranje potrebe po še hitrejšem oblikovanju materialnih in kulturno-političnih pogojev za razvoj socialistične samoupravne demokracije, za še hitrejši družbeni napredek, svoboden, celovit osebnostni razvoj slehernega posameznika in njegovo osebno srečo. Nekdanje roke kmetov in kmetov so začele vedno številčneje posegati po tovarniškem delu, kar je močno spremenilo socialni sestav prebivalstva in način našega življenja, saj je danes od 3 tisoč prebivalcev tisoč sto zaposlenih v delovnih organizacijah, čistih kmetov pa je v KS le še okrog 140.

V vsesplošni napredek v krajevni skupnosti so se vključili tudi prebivalci Drganjih sel. Iz vasi, ki je pred vojno štela 230 prebivalcev, ti pa so živeli v skromnih hišah od borne kraške zemlje, gozdnega dela v roških gozdovih, tesarskih opravil in sezonskega zidarjenja, se sedaj večina zaposluje v bližnjih delovnih organizacijah, v katerih ustvarjajo skupaj z drugimi delavci materialne osnove za vedno bogatejšo družbeno in osebno življenje.

Pomemben prispevek so dali ljudje tega kraja tudi v najtežjih, usodnih trenutkih naše zgodovine. Razredno prebujeni krajski so že leta 1938 pristopili k društvu prijateljev Sovjetske zveze. Kot prvi so k tej organi-

Proslava na Drganjih selih

Današnja krajevna proslava 1. maja na Drganjih selih ni naključje. Globoko je utemeljena v zgodovini tega kraja in socialističnih hotenj delavskega razreda in vseh delovnih ljudi ter ostalih prebivalcev naše krajevne skupnosti, ki so se jim pridružili tudi delavci in občani iz sosednjih krajevskih skupnosti, da skupaj dostojno praznujemo praznik proletarcev, praznik dela in boja za človekovo osvoboditev. Ta boj je tudi danes zelo zahteven, čeprav poteka v materialno in socialno ugodnejših razmerah, ko ni več kapitalističnega izkoriščanja in fašističnih ter nacističnih vojnih grozot, niti ne povojnega pomanjkanja ter zunanjih grobih ekonomskih in političnih pritiskov zaradi svobodne izbire našim razmeram in možnostim prilagojene poti v socializem.

zaciji pristopili brata Franc in Jože Kren, Alojz Turk in Jože Avsenik, kasneje pa še mnogi drugi vaščani. Kapitulacija stare Jugoslavije jih ni našla nepripravljene. Že v letu 1941 so v vasi ustanovili odbor OF, spomladi naslednjega leta pa so že prvi borci odšli v Dolenjski odred. Do osvoboditve je kraj dal 50 borcev. Bili so večina v Gubčevi in Cankarjevi brigadi. Tudi ostali vaščani so sodelovali v ljudskem odporu in revoluciji. Organizirane so bile tudi žene in mladina, ki jo je vodila skojevka Eda Kren. Ob roški ofenzivi, ko so bile partizanske enote v zelo težkem položaju, so prav žene in mladina tega kraja veliko napravili za borce, še posebno za ranjene.

Vas Drganja sela ni skoraj nikoli bila brez partizanov. Sem so zahajale brigade na počitek, tu so se zbirali aktivisti, prihajali so ugledni voditelji ljudske revolucije, toda najpogostejši gost je bila Cankarjeva brigada, vredna imena človeka, katerega 100-letnico rojstva letos praznujemo. Naše današnje praznovanje ne bi bilo popolno, če se ob tej priložnosti ne bi spomnili nanj. Bil je velik kulturno-politični vizionar. Iz njegovega duhovnega vrelca se ni napajala

samo naša NOB, ampak celotna naša revolucija vse do današnjih dni. Zato veličina Ivana Cankarja ni le v njegovi mojstrski slovenski, umetniški besedi, ki jo je povzdignil do evropske veljave in zavoljo katere je naša književnost postala vsečloveška in zato prisotna v kulturah in književnostih drugih narodov.

Že kot otrok je spoznal, kaj pomeni biti siromak. Kasneje, ko je dorasel, je to lepo izpovedal v številnih delih, še posebno pa v spisu „Kako sem postal socialist“, kjer pravi: „Uredba družbe, tista uredba, ki je dodelila vse bogastvo zemlje in vse sadove človeškega uma kapitalu brez imena ter mu zaslužnija človeštvo, je izvirek vsega hudega; in posamezna krivica, ki se prikaže očem na cesti, je nenadoma čisto malenkostna, na videz skoraj slučajna in zato dobi svoj pravi pomen šele v zvezi s celotno, vesoljno krivico.“ Tako nam Ivan Cankar nazorno pripoveduje o takratnem težkem življenju, o krivičnih socialnih razmerah, razrednih in moralnih nasprotjih, s katerimi se je srečeval in ki jih je doživljal tudi sam. V njem se je rodil odpor do razredne in sleheme krivice, še preden se je srečal z marksistično literaturo.

Gostje srečanja prvomajske proslave na Drganjih selih.

„V areni življenja sem stal,“ pravi. In prav to življenje, bridkost, ki jo je sprejel, rojen v svetu kapitala med siromaki, ga je napotilo k socializmu, ki ni bil zanj nekaj tujega, temveč spoznanje, ki ga je „že ob mukah in dvomih v sebi doživel“. Znanost in zgodovina sta mu le dodobra dokazali, kar mu je bilo povedalo življenje samo, ki je edini kriterij resnice. V svojem odnosu do nje zapiše v knjigi Bela krizantema naslednje: „Ponos je v mojem srcu: kljub vsem naukom, opominom, očitkom, kljub zasmehu, zmerjanju in natolcevanju je vse moje življenje in nehanje služilo najvišji ideji: resnici! Kar sem videl z očmi, s srcem in razumom, nisem zatajil in bi ne bil zatajil za same zlate nebeške zvezde. Resnica pa je posoda vsega drugega: lepote, svobode, večnega življenja. Dokler sem zvest resnici, sem zvest sebi; dokler delam v njenem imenu, bo moje delo rodovitno, ne bo ovenelo od pomladi do jeseni.“ In njegova resnica je resnica življenja, je resnica izkoriščanih, je resnica Hlapca Jerneja, v katerem na umetniški način izpove znano marksistično misel in temeljno ugotovitev znanstvenega socializma: „Ti, ki si delal, tvoje je delo. To je postava!“

Tak je bil Cankar, mož „s klanca siromakov“, ki je prvi spoznal, da slovenske usode ne more rešiti nobena druga družbena sila, razen delovnega ljudstva samega. Zato je prisodil v socialnih bojih delavskemu razredu Slovenije in Jugoslavije prav tisti pomen in vodilno vlogo, kot sta ju pred tem znanstveno utemeljila klasika socialistične misli Marx in Engels.

„Na tebi, na plečih delavca — proletarca bo slonela usoda slovenskega naroda, naroda proletarca“, je preroško dejal Ivan Cankar, ker se je zavedal, da meščanski liberalizem in katoliški klerikalizem vodita slovenski narod v pogubo, saj sta se oba odrekla ideji o zedinjeni Sloveniji in socialni osvoboditvi slovenskega naroda. Zato je to častno vlogo o združitvi slovenskega naroda na eni, in združitvi vseh narodov slovanskega juga v jugoslovanski demokratični federativni republiki položil v roke in na pleča delavskemu razredu. Jugoslovanski problem je bil za Ivana Cankarja samo to, kar je v resnici bil. Dobesedno ga je leta 1913 označil takole: „Kakor ste videli, sem smatral jugoslovanski problem za to, kar je. Namreč za izključno politični problem, za problem razkosanega plemena, ki se v življenju člo-

veštva ne more uveljaviti, dokler se ne združi v celoto. To je vse. Kakšno jugoslovansko vprašanje in kulturnem ali celo jezikovnem smislu zame sploh ne eksistira.“ Že v letu 1913 je bil prepričan, da se v takšno „federativno republiko jugoslovansko“ lahko združijo le „enakovredni in enakovredni narodi“. Še več, tudi boj za socializem je pojmoval kot boj, ki zaobsega „skupne cilje“ vseh narodov in vsega človeštva, vendar ob upoštevanju kulturne, nacionalne tradicije razmer in posebnosti.

„Temeljna načela socializma in zadnji cilji njegovi so last VSEH NARODOV. Toda pota, ki vodijo do teh ciljev, si more začrtati le vsak narod zase, po svoji posebnosti, po svojih domačih gospodarskih, političnih in kulturnih razmerah. Kar velja za Dunaj, še nikakor ni potreba, da bi veljalo za Trbovlje in za Idrijo.“ To misel je Ivan Cankar spregovoril in zapisal septembra 1918, naslovil pa jo je slovenskemu delavstvu.

Danes, 60 let pozneje, se za uveljavitev tega spoznanja bije boj v mednarodnem delavskem, socialističnem in komunističnem gibanju. In vse več je naprednih gibanj socialističnih in komunističnih, ki uresničujejo to misel v zahtevi po socializmu nacionalnih barv in s tem tako, kot Ivan Cankar v svojem času, zavračajo idejo o enem samem centru, eni sami poti in enem samem obče veljavnem modelu socializma. Na čelu tega boja je stala in stoji Zveza komunistov Slovenije in Zveza komunistov Jugoslavije, navdihnjena od velikega svojega misleca in predhodnika, socialista in umetnika, Ivana Cankarja.

Cankarjeve misli o vodilni vlogi delavskega razreda v družbi, o revolucionarni stranki iz vrst vseh zatiranih slojev in razredov družbe, Cankarjeva vizija združene socialistične Slovenije in jugoslovanske socialistične federacije se v celoti uresničujejo. Velika večina slovenskega naroda je združena v svoji lastni socialistični republiki in jugoslovansko federacijo sestavljajo svobodni, „enakovredni in enakovredni“ narodi. Ko danes prebiramo „magno karto“, našo veliko listino o osvoboditvi dela in človeka, našo ustavo, se zdi, kakor da je idejni osnutek zanjo napisal Ivan Cankar. Toda vizija takšne socialistične samoupravne domovine svobodnih in pobratenih narodov se je mogla in morala uresničiti le v znamenju Cankarjevega naročila: „Jaz, bratje, pa vem za domovino in mi vsi jo slutimo. Naša domovina je boj in prihodnost.“ „Ta

domovina je vredna najzlahtnejše krvi“; zares je moralno vse naše ljudstvo skozi noč, trpljenje in bridkosti, zato ker je s svojim mislecom vred verovato, „da vstajenje pride, pa naj bo še več bičanja in ponižanja.“ „Naj bo pot preko Golgote še tako strma in težka...“

In danes smo zopet na klanecu, na poslednjem klanecu socialistične revolucije, ko na podlagi ustave pripravljamo zgodovinski zakon o združenem delu. Pravkar poteka razprava o osnutku tega zakona, ki pomeni veliko zmago delavskega razreda in vseh naprednih delovnih ljudi, organiziranih v sindikatih in združenih v socialistični zvezi pod vodstvom Zveze komunistov na poti k dokončni osvoboditvi človeka in njegovega dela. Ustava in omenjeni zakon predstavljata postavbo razreda proletarcev, to je razreda, ki mu ni cilj oblast nad ljudmi, ampak osvoboditev vseh ljudi. Zgodovinsko pomenita prehod iz obdobja, ko so v imenu delavca in kmeta odločale posebne upravljalske skupine, v obdobje, ko bo o vseh stvareh odločal delovni človek sam neposredno po svojih delegatih in delegacijah.

Svečana predaja diplom. Uspešno opravljen izpit.

KONČAN TEČAJ ZA POLKVALIFIKACIJO

Kot ste že bili informirani v glasilu Novoles (št. 8–9 z dne 11. novembra), smo ob koncu lanskega leta pričeli s tečajem za polkvalifikacijo. Prav te dni, točneje 4. 3. 1976 so bili zaključni izpiti. Učni uspeh je bil v povprečju nad pričakovanim. Uspešno so tečaj zaključili vsi prijavljeni.

Poudariti je potrebno, da so vsi tečajniki, ki so vztrajali do konca in uspešno končali tečaj, pridobili sledeče:

1. ukine se jim odbitek zaradi neustrezne izobrazbe,
2. PK jim velja v lesni stroki v vsej SR Sloveniji,
3. odpira se jim možnost na-

daljnega izobraževanja v lesarstvu.

Vsem, ki so zainteresirani za tako vrsto izobraževanja, naj povemo, da bo v jeseni 1976 organiziran še en tak tečaj za PK. Po zaključku tega tečaja bo organiziran tečaj za KV, v katerem se bodo lahko vpisali vsi, ki so ali bodo uspešno zaključili tečaj za PK.

Sodim, da je prav, da ob zaključku zapišem še to. Mnenje vseh tečajnikov je, da jim je tečaj koristil in da si želijo svoje znanje v nadaljevalnih tečajih izpopolniti.

VANJA KASTELIC

Naši samoupravni sporazumi

Samoupravni sporazum o izumih, tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih ureja medsebojne pravice in obveznosti delovne organizacije in avtorja izuma, tehnične izboljšave in koristnega predloga, v kolikor so le-ti nastali v delovni organizaciji. Šteje se, da je izum, tehnična izboljšava ali koristni predlog nastal v delovni organizaciji, če je prišlo do njega, ko je bil avtor v medsebojnem razmerju v združenem delu v naši delovni organizaciji in je v neposredni zvezi z njegovim delom, ali v šestih mesecih po prenehanju lastnosti delavca in je v neposredni zvezi z njegovim delom v naši delovni organizaciji, oziroma če je prišlo do njega po nalogu delovne organizacije in z njenimi sredstvi, ne glede na to, kje in kdaj je bil ustvarjen. Delovna organizacija ima prednostno pravico do pridobitve patenta na izumih in do izkoriščanja izumov, tehničnih izboljšav in koristnih predlogov ustvarjenih v delovni organizaciji. Samoupravni sporazum nalaga vsakemu avtorju izuma, tehnične izboljšave in koristnega predloga ustvarjenega v delovni organizaciji dolžnost, da o tem takoj obvesti pristojno službo, ki sproži postopek, v katerem se odloči, ali ga bo delovna organizacija a, medtem

ko je kadrov dovolj, nekaj, pa uporabila v svoji dejavnosti.

Najpomembnejše določbe tega sporazuma pa so vsekakor določbe o materialnih pravicah, ki jih imajo avtorji izuma, tehnične izboljšave in koristnega predloga.

Prav od teh določb je odvisno, v kakšni meri bomo vzpodbudili slehernega delavca k ustvarjalnemu razmišljanju.

Samoupravni sporazum določa, da ima vsak avtor izuma, tehnične izboljšave in koristnega predloga pravico do nagrade in odškodnine. Nagrada za izum znaša 5000 din, za tehnično izboljšavo in koristni predlog pa 1000 din. Avtorju pa se na njegovo zahtevo izplača tudi odškodnina, katere višina je odvisna od gospodarske koristi, ki jo ima delovna organizacija od izuma, tehnične izboljšave ali koristnega predloga.

Pri obravnavanju tega sporazuma moramo imeti pred očmi, da je njegov namen vzpodbujanje delavcev k izumljanju, pripravljanju in uvajanju novih tehniških, tehnoloških in ostalih delovnih postopkov, s katerimi se dosega večjo delovno storilnost, boljšo kvaliteto proizvodnje in poslovanja.

Na koncu naj poudarim, da je ustvarjanje novih izumov, tehničnih izboljšav in koristnih predlogov zelo pomembna dejavnost v današnjem času, ki ga označujemo kot obdobje znanstveno-tehnične revolucije. Tiste države, ki imajo visoko razvito inventivno dejavnost, kjer je veliko prijav domačih izumov, imajo visoko razvito industrijo in diktirajo svetovni napredek.

V resničnost te trditve nas prepričuje ugotovitev, da je leta 1969 odpadlo na svetu na 4 razvite države ZDA, SZ, Japonsko in Zahodno Nemčijo 73 % vseh patentov.

Jugoslavija zaostaja v tem oziru naravnost na usoden način, saj smo v inventivni dejavnosti pravi med zadnjimi državami v Evropi. Da bi si naša država pridobila sposobnost samostojne vključitve v svetovni tehnični napredek, je bila sprožena široka družbena akcija, ki naj vzbudi zanimanje in posluš za inventivno dejavnost v slehernem občanu. Eden izmed poskusov prebujanja zanimanja za to dejavnost je tudi naš novi samoupravni sporazum o izumih, tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih.

VANJA VIZJAK,
dipl. pravnica

Ali smo bolan narod

Vprašanje, ali smo res bolan narod, si verjetno lahko zastavi vsak, kdor malo pazljiveje prebere poročilo o nezgodah in bolovanju v letu 1975 za našo delovno organizacijo. O tem vprašanju se je v preteklem letu veliko govorilo, ne samo pri nas v Novolesu. Bolniški stalež je postal izredno zanimiva tema razgovorov na najrazličnejših forumih od seje Zveze sindikatov Jugoslavije do najrazličnejših strokovnih kolegijev. Vprašanje, ki je ob tem največkrat zastavljeno, je, kako zmanjšati število neopravičenih dni bolniškega staleža. Po vsem tem, kar je bilo rečenega, ni enotnega odgovora.

VSEJUGOSLOVANSKI PROBLEM

V zadnjih desetih letih je bilo v Jugoslaviji, če ne štejemo porodniškega dopusta, izgubljeno 55 milijonov delovnih dni, kar pomeni, da je bil vsak delavec v Jugoslaviji zaradi tega, ker je bil bolan, ker se je poškodoval na delu, ali je negoval člana družine, odsoten z dela 12 dni na leto. Od tega števila sodi 80 % v bolezen, 10 % med poškodbe na delu, nega družinskega člana je „zasedla“ 5 %, ostalih 5 % pa so bili razni drugi izostanki.

Število bolniške do 30 dni (kar plačuje delovna organizacija) je približno številu dni bolniške nad 30 dni, kar plačujejo skladi zdravstvenega varstva. To je število tistih, ki so bolni nad in pod 30 dni. Če pa upoštevamo število izgubljenih dni, je slika drugačna. Tako rekoč dve tretjini plačujejo skladi zdravstvenega varstva, kar pomeni, da imamo veliko število kratkotrajnih bolniških dopustov. Nekateri trdijo, da je prav iz tega podatka razvidno, da za zdravljenje nekaterih boleznih potrebujemo še preveč dni. Tako recimo potrebujemo za zdravljenje dihalnih organov (v Jugoslaviji) povprečno po 8 dni rehabilitacije, za zdravljenje organov prebavnega sistema 11 dni, nervozno in psihozo pa zdravimo povprečno 19 dni. Po podatkih Zveznega zavoda za zdravstveno zaščito je na 1.000 aktivnih delavcev povprečno 55 do 61 delavcev takih, ki jih je treba povprečno zdraviti 17 do 19 dni. Zanimivo je, da imata največ bolnikov dve najbolj razviti republiki v Jugoslaviji: Slovenija in Hrvaška. Izredno zanimiv je tudi podatek, da imajo več izostankov z dela kot v Jugoslaviji v razvitih deželah: v Švedski, Avstriji, Italiji, Sovjetski zvezi, Nemški demokratični republiki in drugod. Pri tem se seveda zastavlja vprašanje, ali so v razvitih državah ljudje več bolni ali je morda kaj drugega. Strokovnjaki trdijo, da je v razvitih deželah bolj organizirano zdravstveno varstvo in zdravstvena kultura in da to povzroča, da delavci pogosteje

hodiijo k zdravniku in da jim tudi zdravnik pogosteje daje bolniški dopust.

IN KAKO JE V NOVOLESU?

V Novolesu je bilo v lanskem letu zaposlenih 1.893 ljudi. Bolovanj do 30 dni je bilo 21.733 dni, nad 30 dni pa 7.227 dni. V Novolesu smo imeli 38.941 dni izostankov z dela, od tega je bilo 9.981 dni porodniškega dopusta. Poglejmo tabelo!

TOZD	št. zap.	Skupaj izostankov	%
TDP	365	8.602	15,49
TVP	378	9.994	13,81
TSP	313	6.487	17,61
TPP	183	3.716	17,97
Žaga	167	3.081	19,78
TPI	69	1.421	17,72
TES	116	1.509	28,06
DSSS	167	1.998	30,51
Dvor	69	1.103	22,83
TAP	66	1.030	23,39
Novoles	1.893	38.941	17,74

Druga tabela, ki je izredno zanimiva, govori o vrstah boleznih do 30 dni. Do 30 dni je bilo v lanskem letu 21.733 dni bolniške, od tega je bilo največ boleznih dihalnih organov in gripe (5.544), na drugem mestu so nezgode doma (3.647 dni). To je zaskrbljujoče še zlasti, če to primerjamo s številom dni bolniške zaradi poškodb na delu. Poškodb na delu je bilo 1964 dni.

Naslednja tabela govori o številu bolnikov po mesecih. Največ izostankov je v januarju (560), potem pa število pada vse do aprila (februar 432, marec 403 in april 392). V maju številka naglo pade na 316, to število se bistveno ne menja do konca decembra. Zakaj se število prav tako spreminja, nimamo podrobnih analiz.

Porodniškega dopusta je bilo lani 9.981 dni. Dolga leta družba ni mogla dati takšne ugodnosti nosečnicam in materam. Nimajo prav tisti, ki trdijo, da je porodniški stalež predolg. Dolg je, kolikor družba premore. Nedvomno bodo še prišli dnevi, ko bo porodniška tudi

daljša, saj se zavedamo, da potrebujemo zdrave otroke.

Če primerjamo število dni bolniške za leto 1975 z letom 1974, lahko ugotovimo, da bolniška upada. Tako je bilo leta 1974 39.125 dni, leta 1975 38.941. Bolniških dni do trideset dni je bilo v letu 1974 21.165, v letu 1975 pa 21.733. Bolovanj nad 30 dni je bilo lani manj: 8.321 – 7.227. Porodniškega dopusta je bilo približno enako 9.639 – 9.981.

MOŠKI SE POŠKODUJEJO DVAKRAT VEČ

Zanimivi so tudi podatki o nezgodah na delu. Tako je bilo v letu 1975 skupaj 151 nezgod,

od tega 142 na samem delu, 9 na poti na delo. Največ poškodb je na žagi, kar je razumljivo. Vsekakor je razveseljivo dejstvo, da se zmanjšuje število nezdod. Tako je bilo v letu 1973 zaradi poškodb 3.331 dni bolniškega dopusta, 1974 2.422 in lani 1.964. Zanimiv je podatek, da je odstotek nezdod pri ženskah 5,3 %, pri moških pa 10 %, kar govori o tem, da se moški dvakrat več poškodujejo kot ženske. To si lahko razlagamo tako, da moški delajo na delovnih mestih, na katerih se lahko poškodujejo, ali tako, da so ženske neprimerno bolj pozorne kot moški. In za konec še dva podatka. Največ nezdod se zgodi ob ponedeljkih (34) in ob petkih (31). Po urah jih je največ tretjo uro dela (27), na drugem mestu je prva ura (23). Najmanj nezgod je osmo uro dela.

I. Kr.

Mladinski pohod

Koordinacijski svet OO ZSMS Novoles je organiziral v sodelovanju z mladino OO Straža in ZB Straža 24. in 25. 4. 1976 orientacijski pohod po partizanskih poteh iz NOB. Kljub dežju smo se zjutraj odpravili na pohod iz Straže prek Drganjih sel in Uršnih sel na Gor. Laze. Pri spomeniku nam je tovariš Franc Košir, predsednik krajevnega odbora ZB Črnomelj pripovedoval o bojih, ki so bili v tem kraju in o trpljenju partizanov, ki so se vztajno borili za svobodo.

Iz Gor. Laz nas je spremljal predstavnik ZB iz Semiča prek Pribiš na Smuk in potem v Semič. V Semiču smo bili lepo sprejeti. Hvaležni smo krajevni organizaciji ZB Semič, OO

ZSMS „ISKRA“ v Semiču in vsem krajanom Semiča, ki so nas pogostili in nam dali prenočišče.

Zgodaj zjutraj smo se odpravili na še naporejšo pot, na kateri nas je dokaj zvesto spremljal dež. Pot nas je vodila čez Črmošnjice, Topli in Kragulji vrh na Bazo 20. Z Baze 20 smo odšli skozi Podturen in Dol. Toplice do Jurke vasi, kjer smo skupaj z jurkovsko mladino zaključili pohod ob kresu.

Namen pohoda je bil orientirati se po gozdu, spoznavati nove kraje, povezovati se z mladimi iz drugih krajev, predvsem pa počastiti praznik OF. Pohod je uspel. V programu imamo še več takih.

DRAGO KRŠTINC

Odhod mladincev na pohod pred marketom v Straži

Družbena samozaščita

Eden od pogojev, za obstoj, graditev in razvoj socialistične družbe je njena obramba in zaščita pred vsemi sovražnimi in drugimi škodljivimi delovanji in aktivnostmi. Socialistična samoupravna Jugoslavija je od svojega nastanka do danes vedno storila vse potrebno za obrambo in zaščito pred zunanjim in notranjim sovražnikom in se pri tem organizirala tako, kot to najbolj ustreza naši družbi. O vprašanih splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite so nedavno razpravljali v vseh pomembnih družbenopolitičnih organizacijah. V tem članku vas želimo seznaniti s pomembnostjo splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite.

Splošna ljudska obramba in družbena samozaščita kot obrambnozaščitni funkciji v jugoslovanski samoupravni družbi imata enak osnovni cilj — zaščito pred vsemi vrstami ogrožanja, in enako družbenopolitično in družbeno podlago. Razvijata se vzporedno in v njih imajo enake pravice in obveznosti vsi družbeni subjekti.

Splošna ljudska obramba in družbena samozaščita kot funkcija samoupravne družbe

Socialistična samoupravna družba je dejansko tista družba, ki je začela proces osvoboditve človeka kot družbenega bitja. To pomeni, da je konec časov, ko je v imenu človeka — delavca odločal o njegovem položaju v družbi in njegovem vplivu nekdo drug. Ko gre za vojaške obrambne funkcije in družbeno samozaščito v socialističnem samoupravnem sistemu, se te funkcije izražajo kvalitetno drugače. Delavec kot glavni nosilec te družbe je tudi v sistemu obrambe in zaščite, kot izredno važnih družbenih funkcij, aktiven faktor. Proces podružbljanja celotnih funkcij obrambe in zaščite družbe je pravica delavskega razreda in nasploh delovnih ljudi do samoobrambe in samozaščite. Brez pravice do neposrednega odločanja tudi na področju obrambe in zaščite družbe, in sicer v kompleksnih razmerah, v katerih delavski razred vodi boj za graditev socialističnih samoupravnih odnosov, v razmerah razrednih, socialnih in političnih protislovij — samoupravnega socializma, ne le da bi bilo mogoče dosledno graditi, temveč bi ga objektivno omejevali razni dejavniki izven njegovega družbenega bitja in njegove družbene narave. Pravica naših delovnih ljudi in občanov, da so odločujoči subjekti obrambe in zaščite lastne družbene in socialistične integritete, izvira iz samega bistva ustavne definicije samoupravljanja in samoupravnih družbenih odnosov pri nas, to pa je, da je neodtujljiva

pravica delovnega človeka in občana, da aktivno sodeluje pri vseh družbenih zadevah. Obramba in zaščita s tem postajata formalno — pravno kot tudi dejansko v svoji izvorni obliki eden od načinov in motivov organiziranja, povezovanja in združevanja delovnih ljudi in občanov v našem družbenopolitičnem samoupravnem sistemu.

Odpor nazadnjaških sil, ki se ob tem porajajo, pozna najrazličnejše oblike, metode in akcije delovanja — od propagandno psiholoških do groženj z vojaško silo. Pri poskusih, da zadrži, če ne že onemogočijo ta proces, reakcionarne sile pri tem ne izbirajo niti sredstev niti zaveznikov. Vse, kar bi lahko, vstevši tudi grožnjo z oboroženo intervencijo, kakorkoli kompromitiralo samoupravni socializem bodisi kot vzor drugim ali kot maksimalno izražen interes delavskega razreda, delovnih ljudi in občanov, v našem primeru pa tudi vseh naših narodov in narodnosti, se mobilizira za to akcijo.

Predmet napadalnih postopkov, subverzij in destruktivnega delovanja so vse temeljne vrednosti naše družbe. To je predvsem samoupravni socializem. Poleg tega se vrstijo napadi tudi na zunanjo politiko naše države, na njeno prizadevanje za enakopravne odnose med narodi in državami ne glede na njihovo velikost, ekonomsko razvitost in vojaško moč.

Tarča stalnih napadov in stalnih sovražnikovih kalkulacij je tudi nacionalna suverenost. Tu je seveda še specifični vojaško strateški položaj naše dežele v coni tako imenovanega južnoevropskega bojišča in sredozemskega bazena, v katerem se križajo vojaško strateški interesi velikih sil kot tudi stalne teritorialne pretenzije naših sosedov na dele našega nacionalnega ozemlja.

Napadane so tudi moralne in kulturne vrednote naše družbe. Tarča napada so tudi občani.

Za vse to se angažirajo ogromna sredstva. Med drugim se za zaveznike novačijo tudi odpadniki naših narodov, ki so odšli na pot izdaje socializma in interesov svoje domovine.

Iz tega jasno izvira, da ni področja našega družbenega življenja, ki bi ne bilo izpostavljeno učinkovanju sovražnih in škodljivih sil oziroma poskusom, da razbijejo našo družbo.

Jasno je, da je problem ohranitve, zaščite in obrambe naše neodvisnosti zelo zahteven in trajen. Vse, kar bi moglo kakorkoli okmiti naš notranji red in ogroziti sistem družbenih odno-

sov, mora biti že na začetku onemogočeno na najbolj učinkovit način.

V naši samoupravni praksi bomo to najuspešneje uresničili s samoorganiziranjem družbe za obrambo in zaščito, in sicer s takšnim samoorganiziranjem, ki ima svojo družbeno bazo v samoupravnih organih in organizacijah, predvsem v primarnih samoupravnih subjektih naše socialistične skupnosti — v delavskem razredu, delovnih ljudeh in občanih, ki so samoupravno organizirani v krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela.

Sporočilo zavarovalnice Sava

Zavarovalnica Sava je v letu 1975 v življenjskem zavarovanju dosegla zelo ugoden pozitivni finančni rezultat, ki znaša za celotno zavarovalnico 46,700.000 din. Od tega odpade na poslovno enoto Novo mesto din 2,845.300 din.

Zbor rizične skupnosti za osebno zavarovanje je sprejel sklep, da se ta celotni znesek razdeli življenjskim zavarovancem v dveh oblikah:

1) Zavarovancem, ki imajo sklenjena življenjska zavarovanja z začetki do 31. 12. 1964, se iz presežkov plačajo premije njihovih zavarovanj vse do poteka zavarovalne dobe, obdrže pa vse pravice iz zavarovalne pogodbe.

2) Zavarovancem, ki imajo življenjska zavarovanja z začetki od 1. 1. 1965 dalje, se pripisujejo presežki v obliki dodatnih zavarovalnih vsot.

Po vključitvi presežkov iz preteklih let se vsem življenjskim zavarovancem z začetkom od 1. 1. 1965 dalje povišajo zavarovalne vsote za odstotke po naslednji tabeli:

Začetek zavarovanja	Trajanje zavarovanja			
	5 let	7 let	10 let	12 let
1965				49,0
1966			50,0	42,5
1967			42,2	35,7
1968			34,1	28,7
1969		36,8	26,3	22,1
1970		28,0	20,0	16,7
1971	28,7	20,8	14,7	12,3
1972	20,3	14,6	10,2	8,4
1973	12,9	9,1	6,2	5,0

Iz tabele je razvidno, da prejmejo na primer zavarovanci, ki jim letos poteče zavarovanje z desetletno dobo, povprečno 50 % višjo zavarovalno vsoto, kot je dogovorjena po polici.

Vse dodatne zavarovalne vsote izplača zavarovalnica skupaj z osnovnimi zavarovalnimi vsotami, to je ob doživetju, odkupu ali ob primeru smrti zavarovanca.

Samoupravljalci Zavarovalnice Sava so doslej vsako leto namenili skoraj celotni pozitivni rezultat za deleže življenjskim zavarovancem, ki znašajo doslej skupno 144,300.000 din, za poslovno enoto Novo mesto pa 7,615.500 din. Vsa sredstva iz naslova življenjskih zavarovanj celotne zavarovalnice pa znašajo 662,000.000 din, od tega odpade na poslovno enoto Novo mesto 32,375.600 din.

Zavarovanci, ki so imeli 31. decembra 1975 življenjsko zavarovanje v veljavi najmanj tri leta, bodo prejeli pismena obvestila o pripadajoči zavarovalni vsoti pri svojem zastopniku oziroma pri blagajni podjetja, na kateri plačujejo premije.

ZAVAROVALNICA SAVA
POSLOVNA ENOTA NOVO MESTO

Rak na dojki

Med boleznimi, ki jih s skupnim imenom označujemo kot rakaste, je rak na dojki ena najpomembnejših. To pomembnost bolezen zasluži zaradi nekaterih neugodnih značilnosti:

gre za vrsto raka, ki zelo pogosto, če ne celo najpogosteje, prizadeva ženske, ki so komaj dobro zakoračile v četrto desetletje življenja; zdravljenje raka na dojki je navadno dolgotrajno, neprijetno in — neredko brez uspeha; odkrivanje raka na dojki je v zgodnjem razvojnem obdobju boleznih težavno.

Rak na dojki vznikne iz celic žlez, namenjenih izdelavi mleka, ali pa iz celic izvodil, po katerih prispe mleko iz žleze. Razumljivo je, da tako zgodnjega dogajanja ne moremo opaziti drugače kot z drobnogledom. Sčasoma pa moremo tako spremembo otipati, ker se bolno tkivo loči od zdravega po trdoti. Ni pa redko, da se začne bolezen v več predelih v dojki ali v obeh dojkah hkrati. Zaradi enostavnosti sledimo poteku ene same rakaste zatrdine: s svojo rastjo uničuje zdravo tkivo dojke, vraste se v kožo, ki se vname ali celo razpade tako da se na tem mestu pojavi rana. Po drugi strani pa se razraste rakasta tvorba tudi v steno prsnega koša in povzroči, da se bolni organ povsem zraste s podlago.

Čeprav torej rak prej ali kasneje uniči dojko, v kateri je zrasel (ne pozabimo tega, kadar govorimo o kirurškem zdravljenju raka na dojki!), pa je vendar bolezen bolj usodna zaradi neke druge lastnosti: celice „rakavine“ lahko zapuste in tudi praviloma zapuščajo kraj, kjer so nastale, in se po mozgovničnem in krvnem obtoku selijo v pazdušne bezgavke in notranje organe. Na srečo ne najdejo vedno ugodnih tal za naselitev in rast, pogosto pa se to zgodi. Jasno je, da delovanje organa, v katerega se je zaselila „rakavina“, slabi in končno preneha. Kaj to pomeni pri kakem življenjsko potrebnem organu, ni treba posebej povedati.

Zdravljenje raka na dojki je odvisno od njegovega obsega in razsežnosti. Dokler vidimo, da je rak zajel le dojko in njeno najbližjo okolico, naravnano zdravljenje le v ta predel, bodisi da ga odstranimo z operacijo, bodisi da zavremo rast „rakavine“ z obsevanjem. Pri tem velja načelo, da je kirurška odstranitev boleznih zanesljivejša kot pa njeno uničevanje in zaviranje z obsevanjem. Kadar pa najdemo znake razsoja v notranjih organih, takrat posvetimo vso pozornost zdravljenju zasevkov in se manj oziramo na obolelo dojko. Pri zdravljenju zasevkov, ki so praviloma številni, uporabimo spoznanje, da vplivajo na

rast „rakavine“ zavirajoče ali pospešujoče nekateri hormoni, izločki spolnih žlez. Vrsta zdravilnih postopkov temelji na tem spoznanju, pa naj gre pri tem za odstranitev žlez, kjer hormoni nastajajo ali pa za preprosto vnašanje teh snovi v telo. Poleg tega so v zadnjih desetletjih našli vrsto kemičnih spojin, ki prav tako uničujejo rakaste celice, predvsem s preprečevanjem njihove delitve. Te snovi imenujemo citostatiki. Seveda bi bila ta zdravila idealna, če bi prizadevala le rakaste celice, ne pa tudi zdravih. Tako pa se ta zdravila hitro sprevržejo v strup, če niso v večjih rokah.

Kaj pa je z ozdravljenjem? Rak na dojki je zahrbtna bolezen in zato težko govorimo o ozdravljenju. Govorimo pa lahko o obdobju, ko je bolnica brez znakov boleznih, govorimo lahko o obdobju, ko sicer najdemo znake boleznih, vendar bolnici ne povzročajo težav in podobno. Ne izmikamo se odgovoru o ozdravljenju, le pojasniti moramo, kaj ozdravljenje v našem primeru sploh pomeni. Zaradi enostavnosti odgovora recimo takole: če začnemo zdraviti bolnice z rakom na dojki v tako imenovanem zgodnjem stanju boleznih, lahko računamo, da jih bomo srečevali čez deset let brez znakov boleznih osmerod desetletice. Če pa začnemo zdraviti raka na dojki v napredovalnem stanju, ne moremo pričakovati, da bi sploh katera teh bolnic dočkala deset let.

Iz tega preprostega odgovora je moči razumeti, zakaj in vedno znova govorimo o zgodnjem odkrivanju raka na dojki. Drugi vzrok velikega zanimanja za zgodnje odkrivanje raka na dojki pa je dejstvo, da je zgodnje odkrivanje te boleznih izredno težavno, kot je nasprotno zdravljenje take zgodaj odkrite boleznih razmeroma preprosto in — uspešno. Upoštevati moramo, da ni vsaka zatrdina v dojki rak, nasprotno, rak je vir neznanega dela zatrdin, ki se pojavljajo v dojkah. Zato moramo omeniti sicer nenevarne zgostitve žleznega tkiva dojke, kar učeno imenujemo mastopatije ali displazije. Te spremembe so

odraz delovanja organov z notranjim izločanjem, predvsem jajčnikov, skrivajo pa nevarnost, da zaradi njih prezremo rakasto zatrdino. Upoštevati moramo še resnico, da nobena od danes znanih, enostavnih preiskovalnih metod, ki jih lahko na široko uporabljamo, ne more zanesljivo pojasniti, kakšna je narava zatrdine v dojki. Pred nedavnim je morda v javnosti zbujala take upe rentgenska preiskava dojke. Ta način preiskave je postal sicer eden od temeljnih preiskovalnih načinov dojke, za množično uporabo, kot je to primer pri fluorografiji, pa ni primeren.

Pri odkrivanju raka na dojki imamo opraviti s skoraj nepregledno množico sprememb, pri katerih moramo ločiti nevarne od nenevarnih. Pri tem si moramo pomagati z nekaterimi medicinskimi ugotovitvami, da rak na dojki prizadeva določen del žensk pogosteje kot druge. Med značilnosti tega dela žensk sodi starost, višja od 35 let; rak na dojki je pogostejši pri ženskah, ki niso nikoli rodile ali pa so prvič rodile po 30. letu starosti. Ženske, katerih mater ali sestro je prizadel rak na

dojki, pogosteje zbole za to boleznijo.

Raka na dojki večinoma odkrijejo bolnice same. Žal pa jih več kot polovica pride pozno na zdravljenje. Ženske navadno vedo za spremembo v dojki mesece in mesece, ne grejo pa k zdravniku, misleč, da spremembi ne velja posvečati pozornosti, ali pa zato, ker prav dobro slutijo nevarnost, boje pa se izvedeti resnico. Očitno je, da moramo teh nekaj dejstev posredovati našemu prebivalstvu; predvsem pa seveda ženskam; prepričati jih moramo, da ni izgubljen čas, ki ga posvetijo mesečnemu pregledu lastnih dojk; prepričati jih moramo, da velja prepustiti zdravniškim rokam vse spremembe v dojkah, pa naj gre za zatrdine, izcedek iz bradavic, „vnetja“ v dojkah ali v koži dojke, ki v mesecu dni ne izginejo. Nedvomno pa je potrebno prepričati ženske, da je treba premagati strah pred trenutkom, ko bo morda zdravnik povedal neugodno resnico. Bolj ko bodo premagovala ta strah, manj bo resnica o raku na dojki neugodna in manj usodna.

Dr. Jurij LINDTNER

Iznajdljivi možje

Bilo je mnogo mož z različnimi poklici, rodili so se v raznih deželah in se pojavljali v raznih stoletjih. Njim dolgujemo naše znanje o resnično čudovitem organu — očesu. Naj se spomnimo samo nekaterih od njih:

Hunain ibn Is-haq (809–877), arabski zdravnik iz Bagdada, je napisal „deset razprav ali obravnava očesu“, v katerih so tudi poglavja: oko in njegova sestava, vzroki za okvare očesa, znamenja očesnih boleznih in pripravljanje zdravil za očesne bolezni.

Roger Bacon, angleški filozof iz trinajstega stoletja, je med prvimi preučeval lastnosti ogledal in leč. Iz teh preučevanj je nastal njegov zgodovinsko pomemben predlog, da nekatere okvare vida lahko odstranimo z uporabo izboklih leč. To je bila podlaga, da so okoli leta 1300 začeli uporabljati očala.

Leonardo da Vinci, italijanski umetnik iz renesančne dobe, je sicer v zmoti povezal oči z možgansko žlezo česariko, vendar pomenijo njegove študije o anatomiji očesa pionirsko delo; zrisal je izredno natančne skice, ki pojasnjujejo mehanizem gledanja.

Antonij van Leeuwenhoek, nizozemec, je zaslovel, ker je prvi uporabljal preprost mikroskop — okoli 1675 — in natančno opisal, kar je opazoval. Bil je trgovec s suknom in je s povečevalnimi stekli pregledoval napake v blagu; pri tem je dognal, da je mogoče z uporabo leč razločevati stvari, ki so premajhne, da bi jih zaznali s prostim očesom.

Rene Descartes, francoski filozof in matematik iz sedemnajstega stoletja, je pomembno prispeval k našim spoznanjem o delovanju oči z odkritjem z odbijanjem svetlobe in

lomljenja žarkov. Angleški fizik Sir Izak Newton pa je odkril barvni spektrum svetlobe in različno občutljivost naših oči za razne barve.

Louis Braille je izgubil vid še kot otrok pri neki nesreči; leta 1825, ko je bil star šele 16 let, je izumil sistem, ki omogoča slepih branje. Ta sistem se uporablja še danes; sestoji iz različno razvrščenih malih točk, iz katerih je izdelana abeceda; točke so izluknjane v papir in jih slepi čitajo s tipanjem.

Frans Cornelius Donders, nizozemski oftalmolog iz devetnajstega stoletja, je bil začetnik današnje osnovne metode za določanje in predpisovanje očal. Bolj poznan je njegov sodobnik iz Nemčije Hermann von Helmholtz, ki je iznašel oftalmoskop (l. 1850), pripravo, s katero osvetljujemo in preiskujemo očesno ozadje. Helmholtz je bil tudi prvi, ki je začel meriti vizualne impulze v očesnem živcu, ki povezuje oko z možgani.

Doktor Rodolfo Robles, gvatemalski zdravnik, je prvi spoznal l. 1915 zajedavski izvor onhocerkiacije, rečne slepote. Njemu pripisujejo odkritje te boleznih, ki je na ameriškem kontinentu poznana pod imenom Roblesova bolezen.

Ragnar A. Granit, švedski znanstvenik in Amerikanca George Wald in Haldan K. Hartline so skupaj prejeli l. 1967 Nobelovo nagrado za svoje odkritje o kemičnih in fizioloških procesih, ki nam omogočajo gledanje. Med drugim so ugotovili, da svetlobni žarki povzročajo kemične spremembe v pigmentu, to je v očesni mrežnici in te spremembe sprožajo živčne impulze, ki prenašajo naprej do možganov podobno, ki jih gledamo.

Renesansa

Novejše obdobje zgodovine, ko vera stopi v ozadje in se ljudje vse bolj vesele vsakdanjih radosti, življenja in narave, je renesansa. V prevodu pomeni beseda re-naiissance preporod.

Rodila se je v sončni Italiji. Mojstri izrednih duhovnih veličin in sposobnosti se pojavijo in zaživijo prvič po dolgi, mračni, srednjeveški usmerjenosti na ta način, da se zgledujejo po oživetih grških, rimskih izkopanih. Le-te študirajo in proučujejo predvsem sijaj kamnite arhitekture. Zato je pohištvo zgodnje renesanse posnetek kamnitih oblog in so tudi bogata prebivališča odličnikov, odeta predvsem v bogastvo stavbarstva in manj notranjščine.

Stene opremljajo in krasi kiparji in slikarji s stenskim slikanjem ali plastikami. Pohištvo, ki je bilo v srednjem veku povezano s steno, je sedaj prosto stoječe. Skrinja ne izgubi na pomembnosti in je še vedno pri vseh slojih. Postelja dobi balda-

hin ali zastiralo, ki visi na štirih stebričkih. Zanimivo pestrost oblik zasledimo pri mizi. Mizne plošče se pojavijo četvero, šestero, osmerokotne, okrogle z debelo mizno ploščo in bogato nogo. Iz gotskega zložljivega stolčka se je razvil naslonjač s prekrizanimi sprednjimi in zadnjimi nogami. Pojavi se predhodnik sekretarja.

Sedeži so bogato blazinjeni, prevleke so baržunaste ali usnjene, pripete na ogrodje s trakovi in žeblički.

Glede na način življenja in stanovanjske prilike evropskih narodov so se razne inačice renesanse razvile tudi v Srednji Evropi — v Švici so značilne jedilne omare z nastavki, ornament nemške renesanse pa je delno antičen, orientalski in celo gotski in romanski. Kmalu pa so (iz Italije in Francije) namesto prave renesanse že prišli vplivi baroka.

MARTA RAČEČIČ,
dipl. ing. arh.

SPOMLADANSKI ZAGREBŠKI VELESEJEM

22. aprila so odprli v Zagrebu mednarodni spomladanski velesejem, katerega se je udeležilo več kot tisoč domačih in približno 480 razstavljalcev iz 28 držav Evrope, Azije in Amerike. V okviru letošnjega spomladanskega velesejema je bilo razstavljenih 11 specializiranih razstav.

„Novoles“ je razstavljal, že drugo leto zapored, v salonu Unilese v I. nadstropju hale 8. Razstavili smo pohištvo iz TOZD TSP in TPP in sicer standardni program pa tudi precej novitet. Tovarna stilnega pohištva se je predstavila s spalnico Nancy v belem, jedilnico Nancy v belem, novo ovalno jedilniško mizo, dnevno sobo Como s trosedom, in z otro-

škim pohištvom ROK in ROKEC. Tovarna ploskovnega pohištva je poleg standardne DARJE prikazala ambiente iz novega programa PARK — spalnico, dnevno sobo, delovni kabinet in jedilnico. Po ustaljeni praksi spomladanski sejem ni sejem novitet, v današnji tržni situaciji pa bi to morda bilo potrebno. Če imamo prav, bo razvidno šele ob koncu sejma.

Omeniti moram še nove propagandno napisne table, ki označujejo lokacijo Unilesovega prodajnega salona. Table so bile postavljene na vseh glavnih sejmskih komunikacijah — dovolj jasno in vabljivo.

MARTA RAČEČIČ,
dipl. ing. arh.

RAZSTAVA OTROŠKEGA POHIŠTVA

Novembra je priredil Novoles v prostorih potrošniško-informativnega centra v Ljubljani, Gradišče 2, ekskluzivno specializirano razstavo otroškega pohištva — ROK, ROKEC, LUKA in pisalnih mizic. Sistem ROK — ROKEC smo prikazali v vseh treh osnovnih kombinacijah: bela — rdeča, bela — modra, belo — zelena, LUKA pa belo — oranžno.

Ambient smo popestrili z odličnimi lesenimi igračkami tovarne CICIBAN iz Mima.

Razstavišče v Gradišču ima velik ugled med potrošniki in je zelo obiskano. Tudi naša razstava je bila zelo obiskana. Ljudje zahtevajo po trgovinah eksponate, ki so razstavljeni v potrošniško informativnem centru. Naše otroško pohištvo je iz redne proizvodnje, zato ne bo očitkov, da razstavljamo pohištvo, ki ga zaman iščejo po trgovinah.

MARTA RAČEČIČ,
dipl. ing. arh.

Podjetje Novoles je obiskala delegacija vsesovjetskih sindikatov lesne industrije, gozdarstva in papirne industrije. Delegacijo je vodila sekretarka sindikatov Nina Zamjatina. Gostje so si ogledali proizvodnjo vezanih plošč, proizvodnjo gugalnikov, žago in imeli izredno prisrčen pogovor z našimi delavci. Med drugim so se zanimali, kakšni so pogoji dela v tovarnah, kako skrbimo za nosečnice, kakšna je vloga sindikata v samoupravljanju in podobno.

Tunizijsko mesto Sus je pobrateno z Ljubljano. Delegacija tega mesta je obiskala Ljubljano in Novo mesto. V Novem mestu so se zanimali za možnosti tesnejšega sodelovanja med Susom in Novim mestom. Zlasti so se zanimali za skupna vlaganja v lesni in kemični industriji. SOZD Uniles namreč planira zgraditi v Tuniziji tovarno pohištva in eden od soinvestitorjev bi bil tudi Novoles.

ZAHVALA

Sindikatu TOZD — TES
se zahvaljujem za denarno pomoč.

Tone Koncilja

ZAHVALA

Ob prerani izgubi dragega moža in očeta se iskreno zahvaljujemo sindikalni organizaciji TDP in TSP za podarjena venca, sodelavcem TDP prisrčna hvala za denarno pomoč. Posebna zahvala Jožetu Krenu in Anici Antončič. Vsem še enkrat iskrena hvala.

žena Marija in
sin Drago Župevc

ZAHVALA

Ob nenadni smrti dragega moža in očeta Staneta Noseta se najlepše zahvaljujemo sindikalnim podružnicama TDP in TSP „Novoles“ za podarjene vence ter sodelavkam in sodelavcem TDP za denarno pomoč.

Žalujoči:
žena Magda,
otroka Marjan
in Mira

Ureja uredniški odbor.
Glavni in odgovorni urednik: Ivan KRASKO. Izdaja Lesni kombinat „NOVOLES“ v Straži pri Novem mestu. Naklada 2000 izvodov. Stavek, filmi in montaža ČZP DOLENJSKI LIST. Tisk: KNJIGOTISK Novo mesto.

Izid volitev

Nadaljevanje z 2. strani

TOZD TPP

1. Barborič Slavko, 2. Kaste-
lic Tone, 3. Sitar Rozi, 4.
Zupančič Cveto, 5. Ezlah
Ivanka, 6. Tramte Stanko (na-
mestnik).

TOZD ŽAGA STRAŽA

1. Muška Franc, 2. Oberstar
Drago, 3. Jakše Branka, 4.
Petan Janez, 5. Avguštin Alojz,
6. Penova Tomislav (namest-
nik).

TOZD TPI

1. Bradač Zdravko, 2. Bra-
dač Franc, 3. Bukovec Franc,
4. Fifolt Marica, 5. Zoran Miha,
6. Kumelj Franc (namestnik).

TOZD TAP

1. Marn Janez, 2. Pogačnik
Hedvika, 3. Taferner Albin, 4.
Rajer Jože, 5. Zupančič Alojz,
6. Zajc Aleksandra (namestnik).

TOZD SIGMAT

1. Čerin Stane, 2. Gošek Dra-
go, 3. Lubi Janko, 4. Salmič
Tone, 5. Mirt Drago, 6. Žibert
Vinko (namestnik).

TOZD TES

1. Bukovec Venko, 2. Martin-
čič Andrej, 3. Košmrlj Jože, 4.
Turk Jože, 5. Bukovec Štefan,
6. Kulovec Borut (namestnik).

DSSS

1. Japelj Boštjan, 2. Vidmar
Slavko st., 3. Račević Marta, 4.
Hegediš Mikloš, 5. Vizjak
Vanja, 6. Kavšek Majda (na-
mestnik).

V odboru za samoupravno
delavsko kontrolo je vsaka
TOZD in DSSS zastopana z 1
delegatom. V ta odbor so bili
izvoljeni: 1. Povše Jože –
TOZD TDP, 2. Jakše Drago –
TOZD TVP, 3. Gorenčič Anton
– TOZD TSP, 4. Zupančič
Vinko – TOZD TPP, 5. Zadra-
vec Franc – TOZD Žaga Stra-
ža, 6. Grabnar Jože – TOZD
TPI, 7. Slak Ignac – TOZD
TAP, 8. Kadivnik Lado –
TOZD SIGMAT, 9. Tisovec
Franc – TOZD TES, 10. Pure-
ber Franc – DSSS.

Tako smo do sedaj izvolili
delavske svete TOZD in odbore
za samoupravno delavsko
kontrolo TOZD, delavski svet
DO in odbor za samoupravno
delavsko kontrolo delovne orga-
nizacije. V nekaterih TOZD in v
DSSS smo že izvolili komisijo
za izrekanje ukrepov. V drugih
TOZD pa jih bodo izvolili na
prvih zborih delavcev. Izvoliti
pa moramo še kolektivno iz-
vršilne organe: v TOZD izvršil-
ne odbore in v DO: odbor za
ekonomiko, odbor za razvoj in
organizacijo ter odbor za med-
sebojna razmerja.

Izvršilne odbore volijo DS
TOZD, izvršilne organe DO pa
DS DO, zato bodo ti organi iz-
voljeni takoj po konstituiranju
DS in na njihovi prvi seji.

Svečana predaja odlikovanj je bila v Dolenjski galeriji v Novem mestu.

Tito odlikoval Novolesovce

Predsednik republike Josip Broz-Tito je ob tridesetletnici
Novolesa odlikoval 43 delavcev našega kombinata. Odlikovanja je v
imenu predsednika republike podelil predsednik občinske skup-
ščine Jakob Berič, ki je v krajšem govoru poudaril izjemne zasluge
našega kombinata za razvoj lesne industrije na Dolenjskem.

Red republike z bronastim vencem je dobil Anton Virant; red
zaslug za narod s srebrno zvezdo sta dobila Erna Kavšček in Franc
Lavrič; red dela s srebrnim vencem: Ivan Aš, Miloš Jevšček, Ivan
Kulovec, Ivan Miklič, Jožica Mršič, Marjan Okroglič, Mirko Pečar,
Franc Redek, Janez Rus, Karol Somrak, Stane Škarja, Anton
Špelko, Pavla Špelko, Jože Štamcar, Stane Štaudohar, Stane Šuln,
Edvard Tavčar, Janez Tavčar, Vidmar Alojz;

medaljo zaslug za narod sta dobila Kristina Eržen in Jaklič
Štefan; medaljo dela so dobili: Jože Boh, Jože Bradač, Franc
Bukovec, Fani Čečelič, Justa Darovec, Anton Erpe, Marica Fifolt,
Iva Jakše, Ivan Jakše, Anton Koncilja, Jože Koporec, Jože Korče,
Anton Kralj, Drago Oberstar, Vera Piletič, Albin Poličnik, Jože
Rebsej, Stefanija Saje in Milena Zoretič.

Na sliki nagrajenci v Dolenjski galeriji v Novem mestu.

Odbor za medsebojna raz-
merja je na 36. seji 15. 4. 1976
sprejel sklep, po katerem se sta-
novanjski krediti dodelijo na-
slednjim prosilcem: 1. BAJUK
Janez 30.000.–, 2. FINK Majda
20.000.–, 3. GOLEŠ Janko
20.000.–, 4. GOLOB Anton
20.000.–, 5. GRABNAR Mar-
jan 30.000.–, 6. RUDOLF
Peter 15.000.–, 7. ŠERCELJ
Janez 30.000.–, 8. ŠPORAR
Olga 10.000.–, 9. VIDMAR
Slavko 20.000.–, 10. MRVAR
Feliks 15.000.–, 11. VIDMAR
Ivan 20.000.–, 12. BERKOPEC
Jelo 10.000.–, 13. FIFOLT
Vera 15.000.–, 14. GORŠE
Niko 15.000.–, 15. KOBE
Janez 15.000.–, 16. KONCI-
LJA Jožica 15.000.–, 17.
KRAJNC Anica 20.000.–, 18.
LEVSTIK Vika 10.000.–, 19.
NOSE Franc 10.000.–, 20.
POGLAVC Rozalija 10.000.–,
21. RUDMAN Majda 10.000.–,
22. ŠENICA Anica 10.000.–,
23. ŠENICA Jože 10.000.–,

Dodeljeni stanovanjski krediti

24. ŠIMENC Tončka 10.000.–,
25. ŠPEC Stane 15.000.–, 26.
VIDMAJER Alojz 20.000.–,
27. ZUPANČIČ Ivanka
10.000.–, 28. REDEK Franc
15.000.–, 29. AVSENIK Niko
10.000.–, 30. BAŠA Ivan
20.000.–, 31. BOBNAR Stan-
ko 15.000.–, 32. DULAR
Primož 20.000.–, 33. ERJA-
VEC Božidar 10.000.–, 34.
FINK Marjana 10.000.–, 35.
KOŠMERLJ Jože 15.000.–,
36. SAJE France 20.000.–, 37.
SALOPEK Ivanka 10.000.–,
38. STOPAR Ivan 15.000.–,
39. ŠPELKO Slavko 15.000.–,
40. VOVK Boris 10.000.–, 41.
ZALETELJ Vinko 15.000.–,

42. ŽAGAR Stanislav
10.000.–, 43. AVBAR Franc
20.000.–, 44. BRADAČ Jože
10.000.–, 45. GLAVAN
Tončka 15.000.–, 46. OBER-
STAR Drago 10.000.–, 47.
ANTONČIČ Ana 10.000.–, 48.
AVGUŠTIN Ivan 10.000.–, 49.
BRADAČ Matija 15.000.–, 50.
FABJAN Jože 20.000.–, 51.
HOČEVAR Slavka 30.000.–,
52. HROVAT Marija 10.000.–,
53. KASTELIC Florijan
25.000.–, 54. KOVAČEC Mari-
ja 10.000.–, 55. KREN Anica
15.000.–, 56. LEMOVEC
Franc 15.000.–, 57. LJUBI
Peter 15.000.–, 58. MRVAR

Marija 10.000.–, 59. ŠAFAR
Darinka 20.000.–, 60.
URBANČIČ Marija 15.000.–,
61. BERKOPEC Marija
10.000.–, 62. GOLOBIČ Mari-
ja 10.000.–, 63. NOSAN Franc
15.000.–, 64. TURK Franc
15.000.–, 65. BELE Anica
15.000.–, 66. BOBNAR Anton
15.000.–, 67. CAFUTA
Tončka 15.000.–, 68. GORŠE
Marija 20.000.–, 69. KREN
Franc 15.000.–, 70. KRIŽE
Marija 10.000.–, 71. LUKAN
Karel 15.000.–, 72. LUŠTEK
Franc 10.000.–, 73. MIKLAV-
ČIČ Anton 20.000.–, 74.
NAHTIGAL Ciril 15.000.–, 75.
OBLAK Ivanka 10.000.–, 76.
SEPAHER Martin 10.000.–,
77. SITAR Gabrijel 10.000.–,
78. ŠENICA Jože 10.000.–,
79. ŠPRINGER Alojz
10.000.–, 80. TRLEP Ivan
10.000.–, 81. VESELIČ Vinko
15.000.–, 82. VIDMAR Ivan
10.000.–, 83. ZUPANČIČ
Lidija 10.000.–.